МААССАБАЙДЫК ТУТТУЛЛАР ТАБААРДАРЫ ОҢГОРУУНУ САЙЫННАРЫЫ УОННА КИНИЛЭР ХААЧЫСТЫБАЛАРЫН ҮРДЭТЭР ДЬАҺАЛЛАР ТУСТАРЫНАН

ССКП Кини Комитета уонна ССРС Министрдэрин Совета ССКП XXV съезбин уураахтарыгар сөп түбэһиннэрэн норуот дастык туттар табааардарын оҥоруулуу салгыы сайыннарар уонна итэ табааардарга нэһилиэнньэ наадыйыытын үчүгэйдик ситиспэтэх сылларын «1976—1980 сылларга маассабайдык туттуллар табааардары оҥоруулуу сайыннарыы уонна кинилэр хаачыстыбаларын үрдэтэр дьаһаллар тустарынан» Уураахтары ылынылар.

ССРС министерстволарыгар уонна ведомстволарыгар, союзнай республикалар Министрдэрин Советтарыгар 1976—1980 сылларга итэ табааардары оҥорон таһаарыыны 1,7 төгүл кэмнэтиннэрэ хаачыйаллыгар сорудахтаана.

Маассабайдык туттуллар табааардар хаачыстыбаларын түргэнник кэрдиҥэ үрдэтэргэ сорудаҕы, хаачыстыбаны үрдүк таһаарыллааах табааардарын оҥорон таһаарыыны улаатыннарыыны сорудаҕыны.

Уураах ис хоһоонун кини уонна республикаларгаа ыҥырыллыбыт хаһыаттарга бэчэрэтиннэ.

ССТА.

Сыл бастакы күннэриттэн — тэрээһиннээхтик!

...ыҥа ороҕуоммут үлэһиттэрэ, ССКП XXV съезбин уураахтарын ...ыллаарыгар социалистическэй ...ттааһыыга көхтөөхтүк ... оҥус пятилетка бастакы ...ҕа кэккэ ситиһиилэр...ҕ түмүктээтилэр. Совхозтар ...уонна эти, күүдү кылаанчылаах государствоҕа тут... сорудахтарын толордулар. ...ннэриттэн производственнай ...ыын аһары толортообут ...ннэ ферстиин аатынан совхоз, ...ыйыат, кипосеть, эт...ыйыата, типография, о. д. а. ...ннэр ордук тэтимнээхтик ...ыллар.

...ыллаах дьылы ударвайдык ...ыат, ороҕуон үлэһит дьоно ...ктябрь 60 сылын туолар ...ыах дьылын үрдэтиллибит ...ыстыбаларын, хардары бы...ын ситиһиилээхтик толо...рдуһан айымныылаах, үр...ҥуулаах үлэ ахтатыы...ннулар. Үлэһиттэр поли...ой уонна производственнай ...ларын ССКП Кини Коми...ССРС Верховнай Советын ...ын уонна ССРС Министр...Совета советскай норуоту ...ынан эбэрдэлэһиннэрэ, ...ооҕун үйгүтүн салгыы ...ыах кэнники күннэрдээҕи ...ыталаах дьаһаллара ...ы кэтэхтүлэр.

...ыйдаах дьыл кирбиилэрин ...ары үлэ коллективтара ...ыы күннэриттэн, ыйдаа...ыарталлардыттан эрин...ҕ ордук оҥорумтуолаах...ҕэй хаачыстыбалаахтык ...ннэриттэн үлэхан тутуу...

...ннэрэ совхозтарга ор...ан болҕомто обществен...ы кыстыгын барыы оттуу...ыыны тэрийиигэ уонна ...ыгыы ыйдарга ынахтан ...ыт суөһүттэн привеһи ...ферэктэрин халбаҥа суох ...ы туруллуохтаах. Кистэл ...ы совхозтар үгүс отдэ...ннэр, фермаларыгар үл...ыгыы барда суох. Оны, хо...ыныы ыйдаабы уонна ...ы бастакы күннэриттэн ...ыыгыгар кэрдэроллор. ...ыыгыы дьалай аһылыктаах, ...ыын табыгастаах усулуо...ыыны суөһү көнньүнэн ...ыынан таһаарылла ту...ыыт суөһүнү төлөһүтүү ...ыыгыаата. Үгүс фермалар...ыа баччаанна диэри саҥа торуоҕу ылыыга бэлэм ситэриллэ илик.

Совхозтар директордара, отделениелар управляющайдара, фермалар старшайдара, партийнай уонна комсомольскай тэриллэлэр, профсоюз рабочкомнара уонна месткомнара сүөһү кыстыгар баар нтэҕэстэри түргэнник туоратыыга, сүөһүттэн бородууксуйаны ылыыны эл6этиигэ субу күннэргэ эрчимнээх дьаһаллары ылар эбээһинэстээхтэр. Сүөһү дьүдэйиитин-холлуутун, гуһата суох өлүүтүн хас биирдии түбэлтэтин тутатын дьүүллэн, буруйдаахтары моральнай уонна материальнай эппиэккэ тардан иһиэхха. Бастыҥ ыанньыксыттар, бороон көрөөччүлэр опыттарын кичэллээхтик түмүөххэ уонна тарҕатыахха.

Промышленнай предприятиелларга, производственнай тэриллэлэргэ аасыт хаһаайыстыбаннай сыл түмүктэрин уонна саҥа дьыл саамай соруктары дьүүллэһиннин үчүгэйдик бэлэмнээн ордук таһымнаахтык ыытыахха. Тутар, нэһилиэнньэни хаачыйар тэриллэлэргэ тутуллар объектар, төлөрүллүр сыалаастар, оҥоһуллар бородууксуйа хаачыстыбатын туһугар ордук ордук көрдөбүр туруоруллуохтаах, государственнай былааннары үлэ барыы көрүҥнэригэр, бородууксуйа барыы ассортименнарыгар бүлгүччү толоруу ирдэниэхтээх. Үлэ коллективын ахсын бородууксуйа ахсаанын уонна хаачыстыбатыгар нэдиэлэлээн, декаданан, ыйынан көрдөрүү дуоскалара тэриллиэхтээхтэр, народнай контуруол группаларынан уонна постарынан барабыаркалар ыытыллыахтаахтар.

Туһаанныах партийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэриллэлэр үлэ коллективтарыгар производство кодьүүһүн ордэтиигэ, бородууксуйа хаачыстыбатын туһугар сыл бастакы күннэриттэн чопчу соруктары туруорталаан, хонтуруоллаан толорторуохтаахтар.

Үүммүт юбилейдаах дьыл бастакы күннэриттэн сир ахсын тэрээһиннээхтик, эрин-дэхситик үлэлээн, государственнай былаанналары социалистическай эбэһээтэлистибэлэри ситиһиилээхтик толоруу. Улуу Октябрь 60 сылын туолуутун үлэҕэ үчүгэй бэлэхтэрдээх көрсүү—ороҕуон барыы үлэһиттэрин дьоһуннаах соруктара

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтынньы ыйтан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№4 (4894) | 1977 сыл. Тохсунньу 8 күнэ СУБУОТА | Сыалта 2 харчы

Ордук-хаачыстыбалаах

МИНСКЭЙ. Камвольнай комбинаккаа саҥа оҥоһуллар табааардар кыраҕыабайдар уонна моднайдар. Холобур, «полонез» диэн аҥардас шерстэн оҥоһуллубут, шерсть аҥардаах «любава», «весна» таҥастар ордук кэрдэбулаах толору эпиэтэллэр. Бу таҥастар ыччаллыбаттар, тардыбаттар. Саҥа табааардарга хаачыстыба Государственнай знактара тиэрилиннилэр. Холобур, саҥа дьыл иннинэ арай «альтаир» диэн шерсть аҥардаах таҥас саамай ордук сыанабылы ылбыта.

ССТА.

БЫРААТТЫЫ БИИР САНААЛАНЫЫ КӨСТҮҮТЭ

Тохсунньу 6 күнүгэр Москва столицатыгар үлэһиттэрин уонна советскай общественнай тэриллэр представителлэрин Чилиэ Коммунистическай партиятын Генеральнай секретара табаарыс Луис Корваланы ыытта көрсүһүү митинэ буолла.

Москва олохтоохторо Чилиэ Коммунистическай партиятын эрсаннаалаах салайаччытын, үс сылтан ордук кэмнэ фашистскай режим хаайыытыгар олорбут Луис Корваланы ис сүрэхтэриттэн эҕэрдэлэстилэр. Кини туруора уонна хорсун быһыыта Чилиэ норуотун тираниянан утары, демократия уонна көҥүл иҥин охсуһуута ордо күүрдүбүтэ.

Митинг ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССКП Москва куораттаабы комитетын бастакы секретара В. В. Гришин эстэ.

Онтон ССКП КК Политбюротун чилиэнэ, ССКП КК секретара А. П. Кириленко тыл этэ.

Көрсүһүү митингэр тыл эпит ыраатардар Луис Корваланы босхолоһуну эйэ уонна социализм күүстэрин бодоҥ кыайыыларын быһыытынан бэлиэтээтилэр. Луис Корваланы босхолоһуҥнаҕа Советскай Союз Коммунистическай партията, советскай норуот, аан дойдуталааҕы коммунистическай хамсааһын, социалистическай биирдэ дордорбуу дойдуларын норуоттара сүрүн оруолу ылыыттара.

Митинг кыттыылаахтара Чилиэ Коммунистическай партиятын Генеральнай секретара Луис Корваланы этиитин дьоҕуһун, ордоолэрин намыраабат ытыс тыаһынан көрүстүлэр.

ССТА.

● Улуу Октябрь 60 сылын көрсө

ЮБИЛЕЙДААХ СЫЛ БЫЛААННАРЫН СИТИҺИИЛЭЭХТИК ТОЛОРУОХПУТ

Карл Маркс аатынан совхоз социалистическай эбэһээтэлистибэтэ

Биһиги, Карл Маркс аатынан совхоз рабочайдара, сулууспалаахтара уонна инженернэй-техническэй үлэһиттэрэ, ССКП КК алтынньытаабы (1976 с.) Пленумун уураахтарыгар уонна итэ Пленумнаа ССКП КК Генеральнай секретара табаарыс Л. И. Брежнев тыл этиитигэр туруорулуубут сүүкэн соруктары олохтоох кыаллыларыгар бэйэбит кылаанныбыт киллэрэр уонна Улуу Октябрьскай социалистическай революция 60 сылын туолар юбилейын ордук производственнай ситиһиилэрдээх көрсөр иҥин маннык социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынабыт:

СҮӨҺҮ ИИТИИТИГЭР

— ороҕойдоох юбилейы көрсө ыпах уонна сылгы сүөһүү иитии сыллааҕы былаанын толорон тиийиэхпит;

— Улуу Октябрь 60 сылын туолар күнүн үүт валовой ыамын былаанын 95, биирдии фуражнай ынахтан ыаһын сорудаҕын 95,7 бырыһыан толортоон көрсүөхпүт уонна сыл бүтүөр диэри былаанны валовой ыамҥа 40 тоннаан, фуражнай ынахтан үүтү ылыыта 10 килограммынан аһарыахпыт;

— үүтү государствоҕа тутарыы сорудаҕын сэтиинэн 7 күнүгэр толоруохпут уонна сыл бүтүөр диэри 220 тоннаны эбии биэриэхпит;

— государствоҕа тутарыллар сүөһү 90 бырыыпанна ордук уойуулаах буоларын ситиһиэхпит;

— ньирэй деловой тахсыытын былаанна көрүллүбүттээбэр 1, кулун деловойун 2 бырыһыанынан ордэтиэхпит;

— бу сылга 1200 ыанаы уонна тиэнэни искусственнайдык сиэмэлиэхтээхпит оннугар Октябрь бырааһынныыгар диэри 1500 ыанаы уонна тиэнэни сиэмэлиэхпит.

ХОНУУ ҮЛЭЛЭРИГЭР

— агрономическай дьаһаллары кылгыгыр олохтоон, ыһыны кылгас болдьоххо ыытан, көрүү-харайыыны туспаран, гектар ахсыттан туоракаах культуралар үүнүүлэрин ылыыны быыстаан, ыаннаммыттаабар 0,3 центнериэн ордэтиэхпит, оҥон сорудаҕы таһыынан 60 тонна үүнүүнү хомуйуохпут;

— государствоҕа былаанны таһыынан 2 тонна обуруот аҥын тутарыахпыт;

— общественнай сүөһүгэ аҥаан 20 тонна сиэмэннаах от мааскатын бэлэмнэхпит уонна 40 тонна подвеличенныы силистэхпит.

ЭКОНОМИЧЕСКАЙ ҮЛЭБЭ

— хас квартал ахсын производство экономическай көрдөрүүлэрин анализтаан, үлэһиттэр дьүүллэһиннэриэхпит;

— совхоз рабочайдарын уонна специалистарын 60 бырыһыаннарыттан итэҕэһэ суөҕүн экономическай уорэхтэһиннэрэ хабыахпыт;

— матырыйааллары уонна сүөһү аҥылыгын ороскуотаалаанны 2 бырыһыан аччатан, 20 тыһыынча солкуобайы камчылыахпыт, үлэ оҥорумтуотун ордэтии суотугар 15 тыһыынча солкуобайдаах бородууксуйаны эбии ылыахпыт.

ТЕХНИКА ҮЛЭТИГЭР

— автопарк үлэтин сыллааҕы былаанын 102 бырыһыан төлөрөрүн, хас биирдии трактор сыл устата 1600 эталонный гектар үлэни оҥорорун ситиһиэхпит;

— кыһыытыы фермаларга 500, сайылыктарга эмиэ 500 ыанаы механическай ыаһыыны киллэриэхпит;

— Одьулуун отделениетыгар совхозка пакис культурнай мастерскэйи үлэҕэ киллэриэхпит;

— 131 гектар подсолнечник ыһыытыгар ардахтаах системаны, 200 гектардаах ходуһаҕа «Волжанка» системаны үлаатан, уулуу куттарыыны тэрийиэхпит;

— от сиэмэтин хомуйуну олохтуохпут.

Эбэһээтэлистибэ совхоз рабочайдарын, сулууспалаахтарын уонна инженернэй-техническэй үлэһиттэрин уопсай мунньаҕынан ылылынна.

ЛЕКЦИОННАЙ ПРОПАГАНДАНЫ — САҺА СОРУКТАР ТАҺЫМНАРЫГАР

„Знание" общество оройуоннаабы конференцията

1977 сыл тохсунньу 5 күнүгэр Ленин ордениах «Знание» общество оройуоннаабы тэриллэтин отчуоттуур-былыбардыыр конференцията буолла.

Конференция оройуоннаабы тэриллэ былыбалыаныгын иккис сылыгыс (1975 сыл тохсунньу 6 күнүттэн 1977 сыл тохсунньу 5 күнүгэр диэри) үлэтин туһунан отчуоту иитэн дьаһалтаны. Бу бюрууоска дакылааты былыбалыаныа президиумун председателэ А. Е. Чичигинаров оҥордо.

ССКП XXIV уонна XXV съездэрин историческай уураахтарын сыл сирин нэйилэтиллэригэр пропагандалаабыакка, тохсус интеллектаны ситиһиилэхтик түмүктээбиккэ уонна хаачыстыбаны, кодьуус интеллектаны тэрээһиннэхтик саадалаабыакка оройуон үлэһит дьонун түмэ тардыыга общество 311 чилиэнэрин кэбиэрэ 21 маҥнайгы сүһүөх тэриллэлэх оройуоннаабы тэриллэ, киин былыбалыаныга отчуоттуур кэмиттэн кэлэ үлэлэри ыытта. Кэмнэнэн иккис сылга оройуонга лекционнай пропаганда биллэрдик сорудахтаах.

Ыа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриэ советскай народ фашистскай Германияны кыайыыта 30 сылга туолуутуна сибэкиэтэ оройуонна үлэһитэри, ордук ыччаты патриотическай патриотизм, народтар дружбаларын пропагандалаабыныа элбэх уонна дириҥ не хобоолоох лекциялар, дакылаатыылар, бэсидэлэр оҥоһуллуулар.

Советскай көкүөнэрэ пропагандалаабыакка, правовой билиилэри тарбатыыга, арааһылаабыны уонна адъектаабыны утары охсуһуута, общественнай бэрэдэгэй бэйэрэтэ, буруйу оҥорууну кэтэхтиэ отчуоттуур сыалларга оройуон административнай органнара, хозяйнай тэриллэрэ элбэх ордуоох үлэни ыыттылар.

Идеологическай уонна научнай билиилэри тарбатыыга оройуон учуутуллара, медицинскай үлэһиттэрэ, тыа хозяйыстыбатын специалистара ордук активнайдык кыттар буолуохтаахтар. Лекционнай ыытыыларын, киин чэрдиктэн болаччы учуутуйдук бэлэмнэнэн, ордук чинчийиэ тылдьыахтаах бастыг лекторлар ахсаннара элбэх эбэр. Общество үүгэ сылдьыбыттэр чэчэ салааларгы иитиллэн үлэлиллэр. Лекционнай пропагандаҕа ордук активнайдык, үүгэ сүбэлэһиэхтэх учуутуллар Васильев Р. П., Савин Р. М., Сивцев П. Е., Абрамов Р. Р. уо. д. а., врачтар Иванова М. И., Попова Н. И. уо. д. а., тыа хозяйыстыбатын специалистэрэ Ермолаев В. Ф., Новсеев В. В., Иннокентьев Н. Н., юристар Попов М. Д., Кулаковскай А. Т., Слепцов А. И. уо. д. а. кытталлар.

Бийиллэ бэйэлэрин сыалларыйсоруктарын үчүгэйдик ойдуур уонна кыһамныыллахтык толорор кэмэ маҥнайгы сүһүөх тэриллэр баар буолуулар. Бэйэ итинник тэриллэрэ Болугуурааҕы маҥнайгы сүһүөх тэриллэ буолар. Киин председателинэн учуутуллуна И. И. Иванова үлэлиир. Маннык лекционнай пропагандаҕа общество бары чилиэнэрэ былаанныахтык кытталлар. Аҕыс ыйын сылын бу тэриллэ 12 киинин общество чилиэнэриэн ыыта. Болугуурга лекторлар производственнай участоктарга, агитпункталарга тиийэн бычаакка сылдьыстылар. Аҥаардыы лекцияларгы кутеллэр бэриэмэлэрэ, чаастаан ыыталлар. Эмиэ итинник бириэмэҕэ Чаксаабыы, Хоптобутааҕы, Чуранчы 1 №-лээх ардыы ыыстылар. Сосновкаҕы маҥнайгы сүһүөх тэриллэр былаанын ыыталлар эрэллэр.

Отчуоттуур кэмиттэн общество былыбалыаныгар ССКП райкомун кытта хомсомольскай парти-ный, комсомольскай тэриллэр уонна культурнай-сырдыктар учреждениелэр кыттыылаарыыннан барыта 11 научнай-производственнай, 19 теоретическай конференциялар, 232 тематическай лекциялар-лекциялар бөлөхтэрин ыыта. Эмиэ итинник кэмнэ лекторларга, пропагандистарга, политинформаторларга комсомолтан 20 тогуз семинардар тэриллэллэр. Маны таһынан үүгэ пропагандистэрэ хабан информационнай конференциялар ыытылыннылар. Оройуон киниигэр хас е-сыҥ биэс факультеттаах народнай университет үлэлиир.

Ол эрдэ общество оройуон иҥаҕы тэриллэтин, киин былыбалыаныгын үлэлэриэгэр кэмэ итэҕэстэр уонна кэтэхтэр баалаах? Бастакынан, сүбэ маҥнайгы сүһүөх тэриллэр (Хатылыгаабы, Бөлүө-юнүөгү, Өдьүлүүннүүгү, о. д. а. тэриллэр өстүөн билиини ыыталлар, былаанныахтык, эрдэлэхэнник үлэлиэхтэрэ. Иккиэн, лекционнай пропаганда туруорууга, бөрөлөр былаанныыр толоруурга былыбалыаныа, киин президиума, үүгэ маҥнайгы сүһүөх тэриллэлэр тэриллэр үлэлэр ситэтэ суох. Ол түмүгэр аҕыллыыт лекцияларгы путевкалар бэлэмнэнэр кичэллээхтик толорулларын 1976 сылга тэрээһин ыроскуоттардаах уонна гонорардаах лекциялар былаанныара толорулларын. Үсүһүнэн, маҥнайгы сүһүөх тэриллэлэргэ үлэлиир былаанныаһын мөлтөх туруктаах, музыкальнай-художественнай общество Устабыыкан кой средстволарыгар, киниэнэ кинигэнэ туһанар буоллар, ордук буолуо этэ.

БПСПС райкомун бастакы секретара **Т. Т. Тоскин** бэйэтин этиитигэр, аҕыс ыйтан комсомол райкомна лекционнай пропаганданы ситэтэ суох тэриллэрин билиэн туран, бу үлэни иитиллэн тордуттан сорудуох, ыччат тематыгар аҥаардыы лекциялар ахсаанларын эбэтэр уонна хаачыстыбаларын туһугар сорударгар тохтоото. Итиннэ сылтыы киин оройуонтан бөрөлөр лекционнай куну тэрийиигэ бөлөхтөөтүү күүһүрдүохха диэтэ.

Оройуон административнай органнара правовой билиилэри пропагандалаабыакка ыытар үлэлэрин конференция делегаттарыгар биллиннэрэн туран, оройуон прокурора делегат **А. Т. Кулаковскай** лекционнай пропагандаҕа комсомолдар, ыччаттар тардар, бу үлэҕэ ыччат аранатын ордук киэҥник хабар наадаларын толоруоҕун баҕалаах. Киин итиннэ таҥас лекционнай үлэ формаларын, ньымаларын сайдыы байытыыга анаан-минээн үлэлиэхха наада диэн этэ.

— Тыа сиригэр аҕыллыы лекцияларгы, огнуоллар бэсидэлэргэ, үлэлиир ыччат ыаҥа сэдэхтик сылдьар, — диэтэ Субуруускай аатынан совхоз парткомун секретара делегат **Е. Е. Ефимов.** — Бу итэҕэйи туоратарга бүттүүн күүспүтүн түмэн үлэлиэхпит наада.

Врач, делегат **М. И. Иванова** общество маҥнайгы сүһүөх тэриллэрин председателларыгар күннэтэ көмө уонна хоһуруут наадатын чорботон баалыахтаах. Итиннэ сылтыы киин лекционнай пропаганда оройуон административнай органнара, эмиэ учреждениелэр, культурнай-сырдыктар тэриллэлэрэ барыа биирдэ, күүһүмэн үлэлиэхтэрэ, пропагандистар кэмиттэн кэмиттэн аналлаах өрөмүөннэрэ уонна бөлөхтөрү тэрийэн таһаарыы калимник тэлэтиэлэрэ ордук көмүскүүстэх буолуохтаах. Эмиэ итинник баҕа сүбэлэммэт делегат **Р. И. Васильев** этэ.

Конференция үлэлиэр президиумун «Знание» обществоттан Саха сирэйдээх тэриллэтин былыбалыаныгын председателэ **П. И. Степанов** уонна ССКП райкомун секретаря **М. Е. Перминов;** кыттааччылар ыытыы обществоттан оройуоннаабы тэриллэтин үлэлэрин ССКП XXV съездин көмүскүүлэригэр сол түбэлэннэрэ салгыы туһугар сорудахтаах киэҥник тохтоон тыл этиллэр.

«Знание» обществоттан былыбалыаныгын үлэтэ ортотунан сылдьыбыта.

Дьүүлэһиллибит боппуруоспут туһуганнаах уураах ылылынна.

Конференция обществоттан оройуоннаабы тэриллэтин былыбалыаныгын сайдыытын, ревизионнай комиссиянан 3 кинигэтэн былыбардыллыбыт. «Знание» обществоттан республикаалаах тэриллэтин уоскыттаах конференциятыгар 5 делегат талылынна.

x x x

«Знание» обществоттан оройуоннаабы тэриллэтин былыбалыаныгын бастакы тэрээһин иитиллэн кэлиэхтэрин президиум талылынна. Президиум председателинэн **А. Е. Чичигинаров,** секретарынан **Н. Д. Барашков** быыбарданнылар.

Ревизионнай комиссия чилиэнэр киин председателинэн **В. И Поисеев** быыбарданна.

АРМЯНСКАЙ ССР. Зангезур — бу дьиктэ хайдаах кыраай. Маннык түөрт административнай оройуоннар баалларыгар. Зангезур экономическай уонна культурнай өттүнэн сайдыылаах кыраайга кубулуйда. Электротехническай, чэлгэчи, аҥылык промышленностара сайдаллар, медно-молибденовай комбинаттар үлэлиллэр.

Хаҥас сиэмэкка: Кафанга информационнай-аналитическай станция оператордара Агнита Аветисян (хаҥас) уонна Алвард Овсепян. Уҥа — саҥа олорор дьиэ.

Э ГАБРИЕЛЯН фотота
ССТА фотохрониката

Агитаторларга, политинформаторларга кө

ОРОЙУОН СОВХОЗТАРА ОБЩЕСТВЕННАЙ СҮӨҺҮ ИИТИИТИГЭР

	Ыраах сүөһү			Ол иһигэр ынах			Сылгы			Ол иһигэр биэ			Ыраах төрөөтө		Ыраах сүөһү өлүүтэ		Ол иһигэр ынах	
	быыбар	туолла	1975 с. ±	быыбар	туолла	1975 с. ±	быыбар	туолла	1975 с. ±	быыбар	туолла	1975 с. ±	1975 с.	1976 с.	1975 с.	1976 с.	1975 с.	1976 с.
Карл Маркс	6350	6476	—86	2550	2490	+21	1240	1010	+16	2310	2213	—160	1985	2148	282	296	182	[illegible]
Субуруускай	7320	7300	+53	2680	2645	+40	4120	1088	+183	2300	2249	—159	1945	2103	520	676	283	[illegible]
Ф. Эрастин	4730	4873	—35	1900	1916	+40	3090	3091	+206	1640	1581	—108	1730	1876	165	149	105	[illegible]
Ор. үрдүнэн	18400	18609	—68	7130	7051	+101	11450	11219	+405	6250	6043	—427	5660	6127	967	1121	570	[illegible]

Барбыт депутаттар оннуларыгар оройуон Советыгар эбии быыбары ыытар туһунан

райсовет исполкомун быһаарыыта

Саха АССР үлэһиттэрин депутаттарын оройуоннаахы Советтар оннуларыгар оройуон Советыгар 7 №-дээх Болтоготоойу, 11 №-дээх Килэнгкитээби, 13 №-дээх Маралаайытаабы, 21 №-дээх Таастаахтаабы быыбардыыр участоктарга эбии быыбары 1977 сыл тохсунньу 16 күнүгэр ыытыллыбыт диэн, аныырга.

Райсовет исполкомун председателэ Р. БУРНАШЕВ.
Райсовет исполкомун секретаря Е. БОРИСОВА.

Дьокуускай сылын, 1976 сыл, ахсынньу 28 күнэ.

Оройуон Советыгар эбии быыбарга уоҕуруктаах быыбар комиссияларын составаа

Райсовет исполкомун бу дьыл тохсунньу 4 күнүнээҕи быһаарыытынан Саха АССР үлэһиттэрин депутаттарын оройуоннаахы, куораттааҕы, тыа сиринээҕи 50 уонна бөҕүөлэктээҕи Советтарын быыбарын туһунан Баспыыһанньа 29—30 №-дээх участокторуттан олоҕурас, маннык быыбардыыр уоҕуруктарга быыбар комиссияларын составаларын бэлиитэлиннилэр:

7 №-дээх БОЛТОГОТООҔУ БЫЫБАРДЫЫР УОҔУРУККА

Захарова Анисия Григорьевна — председатель, оройуоннаахы коммунистическай тэриллэ.

Седалищева Мария Дмитриевна — председателэ солбуйаачыта, оройуоннаахы комсомольскай тэриллэ.

Савинова Ноябрина Афанасьевна — секретарь, үөрэх, үрдүк оскуолалар, научнай учреждениелэр, үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

Шестакова Александра Григорьевна — чилиэн, эмиэ үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

Догдонов Семен Васильевич — чилиэн, культура үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

11 №-дээх КИЛЭҢКИТЭЭБИ БЫЫБАРДЫЫР УОҔУРУК

Попов Иван Николаевич — председатель, оройуоннаахы коммунистическай тэриллэ.

Коркин Николай Спиридонович — председателэ солбуйаачыта, үөрэх, үрдүк оскуолалар, научнай учреждениелэр үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

Федорова Валентина Семеновна — секретарь, оройуоннаахы комсомольскай тэриллэ.

Тирская Тамара Ионовна — чилиэн, эмиэ үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

Пономарева Анна Гавриловна — чилиэн, культура үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

13 №-дээх МАРАЛААЙЫТААБЫ БЫЫБАРДЫЫР УОҔУРУККА

Захаров Афанасий Васильевич — председатель, оройуоннаахы коммунистическай тэриллэ.

Афанасьев Алексей Гаврильевич — председателэ солбуйаачыта, үөрэх, үрдүк оскуолалар, научнай учреждениелэр үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

Дьячковская Евдокия Федоровна — секретарь, культура үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

Коркин Михаил Игнатьевич — чилиэн, оройуоннаахы комсомольскай тэриллэ.

Сивцева Елена Ивановна — чилиэн, эмиэ үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

21 №-дээх ТААСТААХТААБЫ БЫЫБАРДЫЫР УОҔУРУККА

Сергеев Иван Иванович — председатель, оройуоннаахы коммунистическай тэриллэ.

Попова Нина Николаевна — председателэ солбуйаачыта, эмиэ үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

Монастырева Софья Егоровна — секретарь, үөрэх, үрдүк оскуолалар, научнай учреждениелэр үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

Хомподоева Елена Васильевна — чилиэн, оройуоннаахы комсомольскай тэриллэ.

Элисов Григорий Трофимович — чилиэн, культура үлэһиттэрин профсоюун оройуоннаахы тэриллэ.

Ураллаабы автозавод саҥа воздехода

ЧЕЛЯБИНСКАЙ УОБА.

ТАС. Миассаҕа Урыалаабы автомобильнай заводун саҥа воздехода оҥоһуллуннулар. Урааҥ таһаҕаһы таһарга, дриентэрэ соҕотоҕо эрдэлэх «Урал-4320» тигэй-автомобиль билигин барыллыбыт. Саҥа автомобильга Камскайдааҥы заводтан 210 ат күүһэ күүстээх дизельнай хамсатаачыта киирдэрилиннэ. Киэн ирдэбилинэн шина уҥуулуннэ, онон үөлэнэр быдаҕаҥа баланча үөскүтүльүннэ.

СИНИМОККА: «Урал-4320» тигэй-автомобиль.

Б. КЛИПШНИЦЕР фотота.

ССТА фотохрониката.

Ситиһиилэри чиҥэтэр иһин

Ахсыс үөрэх дьылын бүтүнү оскуолаларыгар үөрэҕи бириҥнэтиигэ бастыҥнар кыттыбыттар. Былыр даҕаны итинник бөҕө ситиһиилэнэ чиҥэтэн, ку Октябрь 60 сылын саҥа аатаах хаһыаттан көрсө үөрэхтээхтэр үлэ көдьүүстэ сылдьыы үрдүгэр, үөрэҕи билии хаачыстыбатын тупсаран иһин сүбэлэстэ.

Сыл бастаҥы аптарыан тэҥнэтиллэн үөрэҕи бириҥнэтиигэ 55,6 бырайыактаах этэ, ол аҕыс ыйа 252 оскуолаттан 216-та үөрүүлүүр сыдьаайбыт. 69 оҕо ааҕыы 5-6 сыаналарыгар ситиспиттэр. Кылаас сылаатчылара И. И. Захарова, Е. К. Осипова, А. Иванова утуйуллуох сорохторо туоластаах сылдьыбыттар. Бастыҥнар үөрэхтэрэ 100 сыалаах бүппүттэрэ статистика.

Ахсыс сылтан ыла Саха педагогическай институтун «Оргинчи сайыллыах кыһыны инэ» диэн педагогика проблемнай боппуруоһунан үлэлиир. Маныаха 32 учуутал үлэ уонна дьон ветеранныарыгар, ыччат темаларга бастыҥнарга, учуутал ис хоһоонун хаһыаттарын, диспуттарыгар, о. д. а. тэриллэн дьиэр. Итиннэ бу сыдьаайбыттыын, спортивнай профиллаах оскуолаларбыт, бүөлүөбүт быһыытынан, спорт, физкультурнай үлэни саҥа сиҥэтиллэн, дьоҕурдаах ыччаттарга ыытыллыбыт. Итинэн таҥыллан биһиги уруккуттан ыытыллыбыт комплексный уруокта рыынка бырыынатыгар утуйыллыах үлэни ыытыллар, бастыҥ педагогическай опыттары уоруоталлар уонна туһаналлар.

Кыһыны үөрэх дьылын бастаҥы аптарыгар оскуола хаһыатынай ыытыллыбыт. Бастыҥ учениктэр баар ыарахаттарын ахтыбат буолуохха, чаҥам мат. Кыстыбыта ханнан баран бырыта (диэн) куб.метр эбэтэр (диэн) куб.метр диэн. Онон, оттуу маны хаачыйыллыны уонна итиэннэ системаны котельнайдан сөбүлүүр чустаах тэриллэлэриттэн сыыһа-ардыы бүппүт, ол иҥэн кыһалҕа быт эдэйиэ эҥ.

А. ШАДРИН,
интернат-оскуола директора, Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала.

Оскуолаларга үөрэх дьылын маҥнайгы аҥара түмүктэннэ.

Кыһыҥҥы каникул күннэригэр.

Үөрэнээччилэр олимпиадалара

Үөрэнээччилэр үгэс буолбут 17 математическай, 15 физическай уонна 13 химическэй олимпиадалара Чурапчы орто оскуолатыгар ыытыллыннылар. Маннык оройуон төбүө орто уонна алта эрдэ кылаастаах оскуолаларыттан 316 үөрэнээччи кыттыбыт. Иккис күннээх эрийсии кэпиитэн Дириҥ орто оскуолата — математика, интернат-оскуола — иккис миэстэлэри ылыллар. Аҕыс кылаастаах оскуолалар болохторугэр бары уларыйыаччыларын лаппа баһыйан Чурапчы 2 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуолата кыайыллыбыппын тэҥнэтэ. Иккиһи Хаҥалас оскуолатын үөрэнээччилэрэ ылыллар.

Математика олимпиадатыгар Чурапчы интернат-оскуолатын X кылааһын үөрэнээччилэрэ Миша Матвеев 21, Зоя Алексеньева 14 баллары хомуйан аттыгартан таһыччы үчүмэй көрдөрүүлэннилэр. Бу предметтэ балачча ситиһиилээхтик Кытаанах орто оскуолатын IX кылааһын үөрэнээччитэ Лина Макарова, Сылаг орто оскуолатын IX кылааһын үөрэнээччитэ Саша Монастырев кыайыннылар. Аҕыс кылаастаах оскуолалар болохторугэр Арыылаах уонна Чурапчы 2 №-дээх оскуолаларын үөрэнээччилэрэ кыайыылаабыннар таҕыстылар.

Хаҥас олимпиадатыгар барыта 69 үөрэнээччи кыттыбыт. Маҥааха интернат-оскуола X кылааһын үөрэнээччилэрэ Витя Орехов уонна Гоша Захаров иккиэн 24 баллы хомуйан, хаҥаандаларын бастакы миэстэлэр таһаардылар.

Аҕыс кылаастан аллараа үөрэнээччилэрэ Чурапчы 2 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуолатын эдэр химиктэрэ тэҥнэһэхтэрин бүдбатылар.

Ордук эрийсиилээхтик физика олимпиадата барда. Маннык барыта 581 үөрэнээччи кыттыбыт. Бастакы миэстэлэр 7 баллы ылан, Чурапчы орто оскуолатын X кылааһын үөрэнээччитэ Сеня Семенов таҕыста. Кинилэр бэрт кыраан сабыылаах ыччаттарын эмиэ ити оскуола X кылааһын үөрэнээччитэ Вася Дыдаев иккис миэстэҕэ тигиста, IX кылаастар үөрэнээччиларын болоҕор Мугдай уонна Дириҥ эдэр физиктэрэ кыайдылар.

Дьэ, ити быйыл саҥа ыытыллар республикатааҕы физическай, математическай, химическай олимпиадаларга биһиги оройуоммут чиҥэтиллиэхэ Витя Орехов, Света Гуляева, Гоша Флегонтова, Саша Петров, Шура Федорова уо. д. а. бараахтара.

Сыл аайы ыытыллар маннык предметтэй олимпиадаларга сөптөөх бэлэмнээ, тэрээһин суоҕуттан сорох оскуолалар үөрэнээччиларэ кыттыылы ылбаттар. Бу да сыраҥа Болтого (директор Слепцов С. Ж.), Аҕаҕар (директор Слепцова В. Г.) уонна Соловьев (директор Макаров Н. К.) аҕыс кылаастаах оскуолаларын коллективтара кыттыбаттар.

«СО» корр.

1976 СЫЛЛААБЫ БЫЛААННАРЫН ТОЛОРУУЛАРЫН ТҮМҮКТЭРЭ

Сылгы күүтэ		Ол иҥэтэр кулун		Эт оҥоһуута (центнер) тыныгыах ыйаанынан				Үүт валовой ыама (центнер)				Биир фуражнай ыахтан ыама (кг)				Үүтү государствоҕа атылыаһын (центнер)				Эти государствоҕа атылыаһын (центнер)			
1975 с.	1976 с.	1975 с.	1976 с.	1976 с. былаана	туолла	%	1975 с. И	1976 с. былаана	туолла	%	1975 с. И	1976 с. былаана	туолла	%	1975 с. И	1976 с. былаана	туолла	%	1975 с. И	1976 с. былаана	туолла	%	1975 с. И
89	124	4	5	9130	8803	93,3	—	29200	30725	105,2	—	1310	1340	102,3	22100	24245	109,7	—	8700	8711	100,2	—
102	96			8610	7382	85,7	—	29000	24375	84,0	—	1295	979	75,6	21800	19274	88,4	—	8000	7180	89,7	—
66	71	—	3	7460	7391	99,1	—	27800	30048	108,1	—	1660	1745	105,1	21100	23694	112,3	—	6900	7378	106,9	—
232	291	4	8	25500	23576	92,4	—	86000	85148	99,0	—	1460	1309	93,5	65000	67213	103,4	—	23600	23272	98,6	—

Государственнай статистика оройуоннаахы инспектурата.

ЭҺИГИ СУРУНТАРГЫТЫН КҮҮТЭБИТ

Редакция 1976 сыллааҕы почтатын ырытыы

«САНҺА ОЛОХ» былырыын бичиҥэ 2775 экземпляраах почтаҕа бэчээттэммит эбит суолтарыҥа, билигин 2890 экземпляраах тэрдиллэр. Бу сылларга, туох ханнык ньымалаах, хаймаанньат сайаҕыгэ-сэпкэ дьону-сэргэни сэргэхсиитэ үүнэ иҥэрин көрдөрөр. Кэпсээччилэр кэпсээннэхтэриттэн билэр-билэрбитэ эбэх, эйэдэхтэх-ньаастаах, олорон үүнэр нэтэр-билэр дьоннор ааттыыллаллар. Сиэн оҕо сиэнэ, хаһыаты сэриэдэлэ. Бу үүнүүлүүлэр сүрүн онно-маннарыттан рабочай уонна колхозтай корреспонденнар буолаллар.

Хаптыр сылга редакция почтатыгар 1586, кас үлэ күүнэ аҥаардыы оруоннаах 5—6 сүрүннэ тиэнэр. Олор таарыйар бөлөхүрүөстэрэ бөрт диэн.

Партия XXV съезда, ССКП БК алтыныыстаана (1976 с.) Докуоҕа уонна онно ССКП БК Генеральнай секретаря таабырын Л. И. Брежнев үйэтэ-сиэнэ хаһыат страницаларыгар. Коммунистическай партия, Советскай правительство политикалаах бөлөхүрүөстэрэ, ыччаттарыгар-аймахтарыгар-баһылыба тылларын эрэ ис хоһоонноох сүрүннэр бэлэхтэммиттэр.

Онно ыччаттар бастакы сүрүннэрэ «ситиһиилэх» төрөөбүт-ийэ норуот сүрүннэрэ социалистическай [illegible] саҥа сүүрүүлүүн [illegible]. Проблемалар оҥоҕуруйуулаах [illegible] таарыйар ыччат [illegible] [illegible] [illegible]